

Forfatter: Oehlenschläger, Adam

Titel: Udrag fra Poetiske Skrifter IV

Citation: Oehlenschläger, Adam: "Poetiske Skrifter IV", i Oehlenschläger, Adam: *Poetiske Skrifter IV*, udg. af H. TOPSØE-JENSEN, 1926-1930, s. XIV. Onlineudgave fra Arkiv for Dansk Litteratur: <https://tekster.kb.dk/catalog/adl-texts-oehl04val-shoot-idm140153725232816/facsimile.pdf> (tilgået 26. april 2024)

Anvendt udgave: Poetiske Skrifter IV

da Palnatøke var mødt fuldt rustet og med hundrede Mand i sit Følge, beherskede han uden Vanskelighed Situationen. Han huggede Fialnir ned, forlod uanstøtet Gildet, drog til Jomsborg, hvor han senere døde af Sygdom. Digteren har altsaa fra først til sidst søgt at løfte sin Helt op i et højere Plan, end han fandt ham i sin Kilde.

Over denne Scenerække har Oehlenschläger bygget Handlingen. Den er koncentreret om det kortest mulige Spænd af Tid. De to første Akter spiller i Løbet af et Døgn; ved Slutningen af anden Akt er vi naaet til den anden Dags Morgen. Samme Eftermiddag (eller muligvis først den næste?) foregaar tredje Akt, den paafølgende Nat fjerde Akt, og femte Akt udfylder den næste Dag. I teknisk Henseende er »Palnatøke« et af Digterens klarest disponerede og bedst gennemførte Værker.

Mønstergyldig er, som bestandig i Oehlenschlägers Teater, første Akt, Ekspositionen. Den begynder langsomt, lidt omstændeligt, med en omhyggelig Redegørelse for Handlingens forskellige Udgangspunkter, vokser saa i et mægtigt crescendo op til den yderst virkningsfulde Finale. Palnatøkes Magt fornemmes allerede gennem Bispens og Kongens Samtale. Da bryder Budskabet om hans vidunderlige Redning fra Skiløbet ind i den forhastede Glæde over hans Død. Svends daarlige Forhold til Faderen spænder yderligere Forventningerne, og saa følger Heltens glimrende Entré. Nu udvikler Begivenhederne sig Slag i Slag; to Livsanskuelser, det gamle Norden og Middelalderen, to personlige Fjender, Palnatøke og Harald, tørner sammen, og efter den ypperlige, i

dramatisk og teatralisk*) Henseendelige fuldendte Bueskydningsscene, opsiger Palnatoke Kongen Huldskab og Troskab og gemmer den skæbnesvangre Pijl ved sit Bryst, et Motiv, der gaar som den røde Traad gennem hele Handlingen. Som en god Førsteakt skal gøre det, peger Akten fremover: Maalet er fuldt, der maa sættes en Dømmning mod den alt overskyllende sydlandske Fordærvelse!

Helt paa Højde med Introduktionen holder Stykket sig ikke, men Handlingen skrider dog stadig frem i klare, levende Optrin. I anden Akt stifter Palnatoke sit store Forbund, bygget paa strænge Love, som skal standse Borgerkrigen, genrejse Riget og sætte Svend paa hans uværdige Faders Trone. Digteren har søgt for Afveksling i den megen teoretiske Præken ved den raske Vagn Akisen»Scene; han har psykologisk forberedt Katastrofen i sidste Akt ved at vise os Bues ubændige Hidsighed, og han har stillet et humant Ideal (Thorvald) op mod Vikingemagten. Akten slutter med en dramatiseret Anekdote, der forkynder, at den aabne Kamp er begyndt.

I tredje Akt mødes Idealisten og Magtpolitikerens, Palnatoke og Popo, i en dreven Folkekomediescene med et rigt Opbud af drabelige Overraskelseeffekter. Situationen er tilspidset til det yderste: Palnatoke og Svend har villet en ærlig og aaben Fejde; nu er den unge Konge blevet et Offer for sin Fars Troløshed, og hans Liv staar maaske ikke til at redde. Paa dette Punkt --- Befrielsen --- slappes Digterens faste Greb om Emnet, og Thorvald Vidførelse

*) Den sceneteknisk rigtige Maade, hvorpaa Skuddet foregaar med et for Tilskueren usynligt Maa!